

1. PODRIADENIE SA CIVILNÝM AUTORITÁM (1 PT 2,13-17)

Prvý Petrov list (1 Pt) patrí medzi *katolícke listy*, ktoré sú inšpirovaným ovocím života prvotnej Cirkvi v čase jej prechodu z apoštolského do poapoštolského obdobia.⁶ Po tom, ako je v prvej časti listu adresátom pripomenutý ich mimoriadny status Božích vyvolencov, prechádza autor v druhej časti k ďalšej charakteristike z úvodu listu – k statusu cudzincov. Napriek tomu, že sú Bohom vyvolení, zakúšajú príkoria, obmedzenia a ponížovanie ako cudzinci.

Druhú časť jadra otvárajú verše 2,11-12, ktoré v skratke zhŕňajú obsah nasledujúcich dvoch častí (2,13-3,12 a 3,13-5,11) a adresátov povzbudzujú zdržiavať sa žiadostí tela a vzorne sa správať, aby boli zrejmé ich dobré skutky a priviedli pohanov k oslave Boha. Kresťania sú totiž osočovaní ako zločinci a toto osočovanie pochádza z *nevedomosti nerozumných ľudí*. Treba pamätať na to, že *nevedomosť* bol stav adresátov pred ich krstom (1,14), a preto majú mať pochopenie a trpezlivosť s nevedomosťou svojich odporcov a dobrým konaním ich získať pre Boha.

1.1. Text a preklad

¹³ Ὑποτάγητε πάση ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον,
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι,

¹⁴ εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν
κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν·

⁶ Porov. TRSTENSKÝ, F.: *Úvod do Nového zákona*, Katolícke biblické dielo, Svit 2008, 22

¹⁵ ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιούντας
φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν,

¹⁶ ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας
τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.

¹⁷ πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν θεὸν
φοβέσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

¹³ *Podriad'ujte sa každej ľudskej ustanovizni kvôli Pánovi:*

či už kráľovi ako najvyššiemu,

¹⁴ *alebo miestodržiteľom ako tým, ktorých on posiela trestať
zločincov a chváliť tých čo robia dobre.*

¹⁵ *Lebo to je Božia vôľa, aby ste robili dobre a tak umlčali
nevedomosť nerozumných ľudí*

¹⁶ *ako slobodní, ale nie ako takí, čo slobodu majú za
prikryvku zloby, ale ako Boží služobníci.*

¹⁷ *Všetkých si ctíte, bratov milujete, Boha sa bojíte, kráľa si
vážite.*

1.2. Lexikálno – syntaktická analýza

Z formálnej stránky je text ohraničený tak gramaticky ako aj obsahovo. Gramaticky je to imperatív na začiatku vo verši 13 (*hypotagéte – podriad'ujte sa*) a štvorica imperatívov na konci vo verši 17 (*timésate – vážite si, ctíte, agapate – milujete; fobeiste – bojíte sa; timate – vážite si, ctíte*). Obsahovo úryvok vymedzujú slová *pas - každý* (v. 13) a *pantas – všetkých* (v.17) a podobne *basileus - vládca, kráľ*

(v. 13, 17), ktoré tvoria inklúziu a ohraničujú ho ako literárnu jednotku.

Na predchádzajúcu časť 2,11-12 nadväzuje text tak gramaticky ako aj obsahovo. Podmet imperatívu *hypotagéte* sa nachádza v predchádzajúcom verši v nominatíve plurálu *agapetoi – milovaní*. Ďalším spoločným prvkom je formulácia prirovnania tvorená prostredníctvom spojky *hós - ako* a väzby akuzatívu s infinitívom

1 Pt 2,11	1 Pt 2,15-16
<p>Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους <u>καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι</u> τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς.</p>	<p>ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιούντας <u>φιμοῦν</u> τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν,</p> <p>ὡς ἐλεύθεροι</p> <p>καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν</p> <p>ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.</p>
<p>Milovaní, prosím, aby ste sa ako cudzinci a prišelci <u>zdržovali</u> telesných žiadostí, ktoré bojujú proti duši.</p>	<p><i>Lebo to je Božia vôľa, aby ste robili dobre a tak umlčali nevedomosť nerozumných ľudí</i></p> <p>¹⁶ ako slobodní, ale nie ako takí, čo slobodu majú za</p>

	<i>prikryvku zloby, ale ako Boží služobníci.</i>
--	---

Obsahovo je prepojenie zrejmé z použitia podobného slovníka:

1 Pt 2,11-12 ⁷	1Pt 2,13-17
<i>kakopoios - zločinec</i>	<i>kakopoios - zločinec</i> <i>kakia - zloba</i>
<i>agapetoi - milovaní</i>	<i>agapate – milujte</i>
<i>kalé anastrophé - dobré (správne) konanie</i>	<i>agathopoios - ten, kto koná dobro</i>
<i>kala erga - dobré, správne činy</i>	<i>agathopoiountes - tí, ktorí dobre činia</i>

Prepojenie s nasledujúcou pasážou 2,18-25 je po gramatickej stránke viditeľné z nezvyčajnej gramatiky verša 2,18, kde je sloveso v imperatívne *hypotagéte* nahradené prídavným *hypotassomenoi – súc podriadení* a svoju imperatívnu silu berie z predchádzajúceho verša 2,17, kde sa nachádzajú štyri imperatívy.⁸ Po stránke obsahovej svedčia o prepojení pasáží rovnaká terminológia *podriadenia* a *správneho konania*. Sloveso *hypotassó - podriaďujem sa* vytvára zlatú nitku celých rodinných pravidiel v Prvom Petrovom liste (2,18; 3,1.5.7; 5,5).

⁷ „Vaše správanie (anastrofén) medzi pohanmi nech je vzorné (kalén), aby videli vaše dobré skutky (kalón ergón) a v deň navštívenia oslavovali Boha práve za to, z čoho vás osočujú ako zločincov (kakopoión).“ 2,12

⁸ ACHTEMEIER, P. J.: *1 Peter: a commentary on First Peter*, Fortress Press, Minneapolis 1998, s. 194.

<i>1Pt 2,13-17</i>	<i>1Pt 2,18-25</i>
<i>hypotagéte - podriad'ujte sa</i>	<i>hypotassomenoi - súc podriadení</i>
<i>agathopoiios - ten, kto koná dobro</i> <i>agathopoiountes - tí, ktorí dobre činia</i>	<i>agathopoiountes - tí, ktorí dobre činia</i>

Literárna forma použitá v úryvku je tzv. rodinné (spoločenské) pravidlo. Táto literárna forma prevzatá zo starovekej gréckej filozofie stojí na klasickom pojednaní o správe spoločnosti a domácnosti (*peri oikonomia*). Do kresťanskej literatúry a inšpirovaných biblických spisov sa dostala v upravenej podobe, pričom v 1 Pt ide o najväčšie prispôsobenie pôvodnej formy pravidla spomedzi všetkých novozákonných listov. Literárna forma rodinného (spoločenského) pravidla sa skladá zo štyroch častí: 1. *oslovenie* adresátov pravidla; 2. *imperatív* obsahujúci morálny príkaz, 3. *rozvinutie* imperatívu zvyčajne vyjadrené výrazmi „*nie...ale*“; 4. *motivácia* uvádzajúca dôvody, pre ktoré treba konať.⁹

V prípade analyzovaného úryvku chýba na začiatku oslovenie. Z blízkeho kontextu sa dá nahradiť oslovením *agapetoi - milovaní* v predchádzajúcej časti (2,11). Upravenie oslovenia však možno nájsť v 2,15, kde sú adresáti imperatívu označení ako *eleutheroi – slobodní*

⁹ Porov. BALCH, D.L.: Household codes. In: FREEDMAN, D.N., (ed.): *The Anchor Bible Dictionary*, Vol. 3, New York, Doubleday 1997, s. 318-319.

a *theu douloi* - *Boží služobníci*. Imperatívom s morálnym obsahom je podriadenie sa každej ľudskej ustanovizni a jeho rozvinutím je uvedenie štyroch imperatívov v poslednom verši. Motivácia je dvojaká: jednak vyjadrená výrazom *kvôli Pánovi* a jednak odkazom na Božiu vôľu, t.j. že Boh chce umlčať nevedomosť nerozumných ľudí tým, že adresáti budú konať dobro. V porovnaní s rodinnými pravidlami v Liste Efezanom, kde sa na začiatku pravidiel vyzývajú všetci k vzájomnej podriadenosti v rámci domácnosti (Ef 5,21), v tomto prípade ide o posun z roviny domácnosti na úroveň spoločnosti (2,13-17).

Štruktúru úryvku možno určiť nasledovne:

- 2,13 (A) výzva podriaadiť sa
- 2,14 (A') vymenovanie a charakteristika civilných autorít
- 2,15 (B) motivácia podriadenia
- 2, 16 (B') charakteristika adresátov výzvy
- 2,17 (C) rozvinutie imperatívu podriadenia